

Nova zakonska rešenja ka cirkularnoj ekonomiji

Uzimajući u obzir preporuke Evropske komisije o cirkularnoj ekonomiji Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine je predložilo izmene i dopune tri zakona iz oblasti životne sredine uključujući i izmene i dopune Zakona o upravljanju otpadom koje je Narodna skupština Republike Srbije usvojila u januaru 2016. godine. Izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine predviđeno je formiranje Zelenog fonda Republike Srbije, kao budžetskog fonda koji će, između ostalog, omogućiti održivo finansiranje sistema upravljanja otpadom.

Nova zakonska rešenja omogućuju:

- podršku konceptu održivog razvoja i cirkularne ekonomije
- otvaranje "zelenih radna mesta"

Uvode se dva nova pravna instituta:

- "Prestanak statusa otpada" - pojedine vrste otpada prestaju da budu otpad nakon tretmana i ispunjavanja propisanih standarda
- "Nusproizvod" – upotreba proizvodnog ostatka iz proizvodnog procesa, nakon upisa u registar nusproizvoda

Nova zakonska rešenja jačaju princip hijerarhije upravljanja otpadom:

1. Prevencija stvaranja otpada – predviđeno je donošenje programa prevencije stvaranja otpada i utvrđivanje mera prevencije koje utiču na opšte uslove stvaranja otpada, na dizajn, proizvodnju, distribuciju, potrošnju i fazu upotrebe proizvoda
2. Priprema za ponovnu upotrebu – preduslov za dalje uređenje i razvoj sistema za reparaciju proizvoda
3. Reciklaža – predviđena je obaveza preduzimanja mera kojima se obezbeđuje visok kvalitet reciklaže – uspostavljanje odvojenog sakupljanja otpada
4. Ostale operacije ponovnog iskorišćenja otpada
5. Odlaganje otpada

Zakonska rešenja koja se odnose na jedinice lokalne samouprave:

- ✓ Selekcija i odvojeno sakupljanje otpada radi reciklaže
- ✓ Centri za sakupljanje otpada iz domaćinstva
- ✓ Evidencija divljih deponija
- ✓ Evidencija i projekti sanacije i rekultivacije postojećih nesanitarnih deponija - smetlišta
- ✓ Sporazum sa jednom ili više jedinica lokalne samouprave o lokaciji za izgradnju i rad postrojenja za tretman, skladištenje, ponovno iskorišćenje i odlaganje otpada na svojoj teritoriji

Sprovedeno od strane:

Sprovedeno od strane:

CIRKULARNA EKONOMIJA

ZATVARANJE KRUGA

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit
(GIZ) GmbH

GIZ IMPACT
Upravljanje otpadom i otpadnim vodama

Ilije Garašanina 4/10
11000 Beograd
Republika Srbija

T: +381 11 33 44 342
F: +381 11 33 49 932
E: impact@giz.de
I: www.giz.de

cirKULiraj!

Otpad nije đubre.

CIRKULARNA EKONOMIJA

ZATVARANJE KRUGA

Evropska komisija je krajem 2015. godine usvojila novi zakonski okvir za uvođenje modela cirkularne ekonomije kako bi se kroz održivo korišćenje resursa ojačala privreda i obezbedio održivi ekonomski rast. Predloženim merama, poput povećanja ponovnog korišćenja i reciklaže otpada umesto njegovog odlaganja na deponije, "zatvara se krug", odnosno izvlači se najveća moguća korist od svih sirovina, proizvoda i otpada, uz povećanje ušteda energije i smanjenje zagađenje vazduha, vode i zemljišta.

Cirkularna ekonomija predstavlja drugačiji privredni model koji teži dugotrajnosti proizvoda i vraćanju svih otpadnih materijala u procese proizvodnje, podrazumevajući efikasno korišćenje resursa i smanjeno zagađenje životne sredine uz ostvarivanje finansijskih ušteda i kreiranje novih poslovnih mogućnosti. Rešenja koja ovaj koncept nudi su bazirana na procesima koji se svakodnevno odvijaju u prirodi pri čemu otpad jedne industrije predstavlja sirovinu za drugu industriju.

Uloga privrede

Prevenција otpada, ekodizajn i ponovno korišćenje mogu doneti neto uštedu od 600 milijardi evra ili 8% godišnjeg prometa preduzeća u EU, uz istovremeno smanjenje ukupne godišnje emisije gasova staklene bašte za 2-4%. U sektoru ponovnog korišćenja, ponovne proizvodnje i popravke, troškovi ponovne proizvodnje mobilnih telefona mogu biti prepolovljeni kad bi se ovi uređaji lakše rastavljali. Ako bi se prikupilo 95% starih mobilnih telefona, to bi moglo ostvariti uštede za više od 1 milijarde €.

Kada bi se stari automobili u EU restaurirali umesto reciklirali, smanjili bi se troškovi za 6,4 milijardi € godišnje za materijale i 140 miliona € za troškove energije uz smanjenje emisije gasova staklene bašte za 6,3 miliona tona.

Procene su da se uvođenjem cirkularne ekonomije u Srbiji može otvoriti novih 30.000 radnih mesta i povećati konkurentnost domaće privrede, naročito u sektoru reciklaže.

Privredna komora Srbije je, uz podršku GIZ projekta „Upravljanje otpadom i otpadnim vodama u opštinama – IMPACT“ koji sprovodi Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju (GIZ) GmbH, pokrenula inicijativu da se na strateškom nivou sagledaju mogućnosti tranzicije srpske privrede ka ovom modelu. GIZ IMPACT se realizuje u saradnji sa Ministarstvom nadležnim za pitanja životne sredine i ima za cilj stvaranje uslova za uvođenje cirkularne ekonomije u Srbiji na nacionalnom i opštinskom nivou.

Uloga OCD u razvoju cirkularne ekonomije

U okviru GIZ IMPACT projekta, a u saradnji sa Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) - Misijom u Srbiji, Privrednom komorom Srbije i Ministarstvom nadležnom za poslove zaštite životne sredine, pokrenuto je organizovanje okruglih stolova širom Srbije u cilju promovisanja cirkularne ekonomije, održivog razvoja i novih zakonskih rešenja u oblasti upravljanja otpadom.

Zahvaljujući podršci Misije OEBS u Srbiji u prethodnom periodu je učinjen značajan pomak u osnaživanju organizacije civilnog društva (OCD), posebno u oblasti zaštite životne sredine, koje kao promotori u zagovaranju i promociji cirkularne ekonomije daju značajan doprinos nastojanju da se građanima na razumljiv način približi koncept održivog privrednog rasta.

Arhus centri kao značajne OCD, imaju kapacitete koje institucije i organizacije mogu da angažuju nastojanjima da se informacije iz ove oblasti učine lakše dostupnim. Novi način proizvodnje i korišćenja proizvoda zahteva inovativne

tehnologije što otvara nove mogućnosti za saradnju između obrazovanih institucija i civilnog sektora. Osnovne postavke cirkularne ekonomije sadrže sve elemente za jak privredni i društveni napredak uz očuvanje životne sredine. Na osnovu dragocenih iskustva koje OCD imaju u podizanju javne svesti, ove organizacije su preporučene da postanu lideri u zagovaranju neophodnih promena.

LINEARNA EKONOMIJA

CIRKULARNA EKONOMIJA

